

Kompostigem innovatiivselt

Kui teil on aed ja tahate valmistada viljakat mulda, siis on üks tasuta väetiseallikas teie enda organism.

*Maa ilma tahan päästa,
raha põrssa säästa,
mõtted käesta,
ja komposti väesta.*

Globaalselt vaadates täheldavad teadlased muldade viljakuse kahane- mist, kõrbestumist, vihmametsade hä- vingut, iga päev sureb mõni liik inime- tegevuse tagajärjel välja. Saagid vä- henevad ja väetise tooraine hakkab otsa saama, samas kehastub maailma aina enam ja enam inimvaime. Inim- kond vajab rohkem toitu ja ruumi. Üt- len noortele, et vaadake ise, kuidas siin maakeral hakkama saate – mõel- ge midagi innovatiivset välja!

Õnneks kogu maailma häda meid, eestlasi, nii otseselt ei puuduta. Õhk on siin mereliselt värske ja loodus suhteliselt puutumata, mis tähendab, et meil on end väga raske motiveeri- da keskkonnasõbralikumalt käituma. See puudutab ka oma biojäätmete kompostimist.

Kuigi sellega kõiki probleeme ei la- henda, on kasu ikkagi. Kas või prügi- vedu tuleb odavam, kui oma maja juu- res toidujäätmed, muruniide ja lehed kompostida. Maal visatakse nagunii kõik biolagunev hunnikusse, ja selle- ga on jogg.

Linnas sorteerivad biojäätmelid eraldi kahjuks veel liiga vähesed. Sel- leks on vaja köögis tavalise prügiäm- bri kõrvale plastämbrist, milles paber- kott ning maja ette biojäätmete kon- teinerit.

Suure kortermaja krundil võiks id olla ka hoopis kompostkastid. Teoreet- tiliselt on võimalik rahastada biojää- tmete veo arvelt kohapeal biojäätmel- te lagundamise anumate ostu ja pal- ka majahoidjale, kes kastis jäätmeid segaks ja pärast puude-pöösaste alla viskaks. Esimesele pioneerühistule, kes selle ära teeb, panen oma isikli- kust palgast preemiaks tahvli ökošo- kolaadi.



KAJA KURG

Kompostikastid Lilleoru keskusel Harjumaal.



ALLAN KOKKOTA



Roomattidega piiratud pissinurk Sieben Lindeni ökoküla kontorimaja kõrval. Uriini püüdmiseks kasutatud põhk pandi pärast komposti hulka.

Selline käitumine ei nõua tegelikult erilist pingutust ja süsinikahelatel ba- seeruvad orgaanilised ühendid lähe- vad kenasti aktiivsesse ringlusse taga- si. Aga see ei ole veel kõik.

Saksa ökoküla kogemus

Üks tasuta väetiseallikas viljaka mulla saamiseks on inimese enda organism. Olin suvel kuu aega Saksamaal Sieben Lindeni ökokülas, kus kõik majapida- mised, kokku sadakond inimest, kas- utasid (ja kasutavad praegugi) kuiv- käimlaid.

Saepurusegused fekaalid ja uriin vii- di aiamaale järelkompostimisele ning hiljem viljapuude alla. Uriin segatakse saepuruga sellepärast, et ebaseeldi- vat lõhna tekitavad lämmastikuühen- did absorbeeruvad saepurusse ega len- du õhus. Värske kompost kaeti põhuga. Suvel võib uriini koguda potti või spet- siaalsesse mahutisse ning kallata peen- rale kümnekordse lahjendusega.

Hästi disainitud kuivkäimla on soe ja haisuvaba, kel võimalik, soovitan see rajada. Tean Eestiski peresid, kes ehitavad uue maja teadlikult vesitua- letita.